

Sygn. akt: X U 607/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 października 2016 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu
w składzie:

Przewodniczący: SSR Anna Garncarz

Protokolant: Dorota Wabnitz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 października 2016 r. we W.

sprawy z odwołania **M. P. (1)**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

z dnia 15 lipca 2014 r. znak: (...)

w sprawie **M. P. (1)**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

przy udziale zainteresowanej S. S.

o zasiłek chorobowy i zasiłek macierzyński

I. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. w ten sposób, że ustala, że wnioskodawczyni M. P. (1) nie ma obowiązku zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego za okres od 18.11.2013 r. do 29.01.2014 r. oraz zasiłku macierzyńskiego za okres od 30.01.2014 r. do 30.06.2014 r. wypłaconych S. S. z funduszu chorobowego w łącznej kwocie 9660,19 zł;

II. zasądza od strony pozwanej na rzecz wnioskodawczyni kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

III. orzeka, że nieuiszczone koszty sądowe ponosi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 lipca 2014 r. (znak (...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. wezwał wnioskodawczynię, M. P. (1), do zwrotu nienależnego zasiłku chorobowego za okres od 18.11.2013 r. do 29.01.2014 r. oraz zasiłku macierzyńskiego za okres od 30.01.2014 r. do 30.06.2014 r. wypłaconego S. S. w kwocie 9 302,48 zł wraz z należnymi odsetkami w wysokości 357,71 zł – łącznie 9 660,19 zł. Organ rentowy zastrzegł, że po upływie jednego miesiąca od dnia doręczenia decyzji, jeżeli w tym czasie należność nie zostanie zwrócona, będą naliczane w dalszym ciągu odsetki od kwoty nienależnie pobranego świadczenia, od dnia następującego po dniu wydania decyzji do dnia uregulowania należności.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że z posiadanej dokumentacji wynika, że w I Inspektoracie ZUS we W. zostało złożone roszczenie o zasiłek chorobowy za okres od 18.11.2013 r. do 29.01.2014 r. oraz zasiłek macierzyński za okres od 30.01.2015 r. do 28.01.2014 r. dla S. S.. W zaświadczeniu płatnika składek ZUS Z – 3 pracodawca potwierdził m.in., że S. S. jest zatrudniona od (...) r. Na podstawie powyższych dokumentów I Inspektorat ZUS we W. zrealizował

wypłatę zasiłku chorobowego od 18.11.2013 r. do 29.01.2014 r. oraz zasiłku macierzyńskiego za okres od 30.01.2014 r. do 30.06.2014 r. Ponadto wszczęto postępowanie kontrolne w celu sprawdzenia zasadności zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia w Firmie Handlowej (...), którego wynikiem była decyzja z dnia 20 czerwca 2014 r. nr (...) - (...), zgodnie z którą S. S. od 2 września 2013 r. nie została objęta obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi, wypadkowym i chorobowym jako pracownik u płatnika składek Firma Handlowa (...). Jednocześnie I Inspektorat ZUS we W. wydał decyzję z dnia 4 lipca 2014 r. (nr sprawy: (...)) o odmowie S. S. prawa do zasiłku chorobowego od 18.11.2013 r. do 29.01.2014 r. i zasiłku macierzyńskiego od 30.01.2014 r. do 28.01.2015 r.

Wobec powyższego organ rentowy stwierdził, że do wypłaty przez ZUS zasiłku chorobowego oraz zasiłku macierzyńskiego dla S. S. doszło z winy pracodawcy przez poświadczenie w zaświadczeniu płatnika stosunku pracy, który w świetle decyzji z dnia 20.06.2014 r. nr (...) - (...) nie został skutecznie nawiązany.

Odwołaniem od opisaney decyzji, wniesionym w dniu 20 sierpnia 2014 r. (prezentata Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.) wnioskodawczyni, M. P. (1), zaskarżyła w całości opisaną decyzję i wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji w całości poprzez uchylene obowiazku zwrotu przez wnioskodawczynię świadczeń oraz obciążenie obowiazkiem ich zwrotu S. S., ewentualnie o uchylene decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowego, ponadto o zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Zaskarżając decyzję, wnioskodawczyni zarzuciła organowi rentowemu dokonanie błędnej wykładni przepisów art. 84 ust. 2 pkt 2 i ust. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez nieprawidłowe uznanie, że to wnioskodawczynię jako płatnika składek obciąża obowiazek zwrotu nienależnie pobranych świadczeń, podczas gdy prawidłowo obowiazek ten dotyczy wyłącznie S. S. jako osoby, która pobrała świadczenie. Wnioskodawczyni zarzuciła także błędne ustalenie i naliczenie odsetek przez organ rentowy.

Uzasadniając swoje stanowisko wnioskodawczyni wskazała, że nie była świadoma, iż konsekwencją niezaskarżenia przez wnioskodawczynię decyzji organu rentowego z 20 czerwca 2014 r. (w której organ rentowy ustalił, iż S. S. jako pracownik płatnika składek, M. P. (1), nie podlega obowiazkowi ubezpieczeniom społecznym) będzie zobowiązanie wnioskodawczyni do zwrotu świadczeń. Wnioskodawczyni podkreśliła, iż S. S. była zatrudniona na podstawie ważnej umowy o pracę i w żadnym razie umowa ta nie była pozorna. Opóźnienie w zgłoszeniu pracownicy do ubezpieczenia było zawinione nie przez wnioskodawczynię, lecz przez jej poprzednią księgową, która notorycznie spóźniała się z załatwianiem innych spraw na rzecz wnioskodawczyni.

Dalej wnioskodawczyni podkreśliła, że w przedmiotowej sprawie nieuprawnionym jest przerzucenie odpowiedzialności za zwrot zasiłków na płatnika. Wnioskodawczyni, za orzecnictwem Sądu Najwyższego, wskazała, iż okoliczność, że zgłoszenia danej osoby do ubezpieczeń społecznych dokonuje rzekomy pracodawca nie oznacza, że rzekomy pracownik, wnioskując o świadczenia z ubezpieczeń społecznych, z powołaniem się na objęcie go takimi ubezpieczeniami w związku z zawarciem umowy o pracę, nie wprowadza świadomie w błąd organu rentowego. W ocenie wnioskodawczyni organ rentowy ma więc możliwość dochodzenia zwrotu świadczeń od osoby, która je pobrała, czyli od S. S.. Powyższe powoduje, iż nie ma zastosowania art. 84 ust. 6 u.s.u.s., gdyż już art. 84 ust. 2 u.s.u.s. pozwala na obciążenie obowiazkiem zwrotu świadczenia osobę, która to świadczenie pobrała.

Niezależnie od powyższego, wnioskodawczyni wskazała, iż organ rentowy zawyżył kwotę odsetek od należności stanowiącej równowartość pobranych zasiłków chorobowego i macierzyńskiego. Organ powinien zacząć naliczanie odsetek dopiero po dniu, w którym skarżąca otrzymała decyzję z dnia 15 lipca 2014 r. Nieprawidłowo zatem już w treści samej decyzji z dnia 15 lipca 2014 r. organ ustalił, że odsetki na dzień wydania decyzji wynoszą już 357,71 zł.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania z uwagi na brak podstaw prawnych do jego uwzględnienia. Organ rentowy podtrzymał argumentację przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, podkreślając dodatkowo, iż decyzja organu rentowego z dnia 20 czerwca 2014 r. (zgodnie z którą S. S. od 2 września 2013 r. nie została objęta obowiazkowymi ubezpieczeniami społecznymi) nie została zaskarżona. Organ rentowy

wskazał, iż zaskarżona została decyzja z dnia 4 lipca 2014 r. (odmawiająca S. S. prawa do zasiłku chorobowego od 18.11.2013 r. do 29.01.2014 r. i zasiłku macierzyńskiego od 30.01.2014 r. do 28.01.2015 r.).

Postanowieniem z dnia 16 września 2014 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieścia X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zawiesił postępowanie w sprawie do czasu prawomocnego zakończenia postępowania toczącego się przed tut. Sądem pod sygn. akt X U 548/14, w sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego z dnia 4 lipca 2014 r.

Postanowieniem z dnia 16 lutego 2016 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieścia X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych podjął zawieszono postępowanie.

Postanowieniem z dnia 12 kwietnia 2016 r., doręczonym S. S. w dniu 16 maja 2016 r., Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze strony zainteresowanej S. S. zmieniając tym samym postanowienie z dnia 16 lutego 2016 r. w którym uprzednio Sąd jedynie zawiadomił S. S. o prawie do przystąpienia do sprawy w charakterze strony zainteresowanej.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni, M. P. (1), prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą Firma Handlowa (...).

W dniu 12 sierpnia 2013 r. wnioskodawczyni umieściła na portalu internetowym G. ogłoszenie o poszukiwanym pracowniku na stanowisko kasjera/sprzedawcy. W odpowiedzi na ogłoszenie na skrzynkę e – mail wnioskodawczyni wpływały aplikacje osób zainteresowanych pracą. Zainteresowanie pracą wyraziła także S. S..

W dniu 2 września 2013 r. wnioskodawczyni zawarła z S. S. umowę o pracę na czas określony do dnia 30 listopada 2013 r., na podstawie której S. S. została zatrudniona na stanowisku sprzedawca – kasjer w pełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości 1 600 zł. Kolejną umowę o pracę wnioskodawczyni zawarła z S. S. w dniu 2 grudnia 2013 r. do dnia porodu S. S. na warunkach jak w umowie o pracę z dnia 2 września 2013 r.

S. S. została zgłoszona przez płatnika składek – wnioskodawczynię, do ubezpieczeń społecznych dopiero w dniu 27 listopada 2013 r., ze wskazaniem we wniosku, iż tytuł ubezpieczenia (nawiązanie stosunku pracy) powstał w dniu 2 września 2013 r., wyrejestrowana została zaś od dnia 4 lutego 2014 r.

W dniu (...) r. S. S. urodziła dziecko.

W I Inspektoracie ZUS we W. złożone zostało roszczenie o zasiłek chorobowy za okres od dnia 18 listopada 2013 r. do dnia 29 stycznia 2014 r. oraz o zasiłek macierzyński od dnia 30 stycznia 2014 r. do dnia 28 stycznia 2015 r. dla S. S.. W zaświadczeniu płatnika składek ZUS Z-3 wnioskodawczyni potwierdziła m.in., że S. S. jest zatrudniona od dnia 2 września 2013 r. Na podstawie tych dokumentów organ rentowy dokonał wypłaty na rzecz S. S. zasiłku chorobowego za wskazany wyżej okres oraz zasiłku macierzyńskiego za okres od dnia 30 stycznia 2014 r. do dnia 30 czerwca 2014 r.

Dowód : Korespondencja e – mail (k. 9 – 11)

Akta ubezpieczeniowe strony pozwanej dot. S. S. (w załączeniu do akt sprawy)

Przesłuchanie wnioskodawczyni (k. 78; płyta CD)

Wnioskodawczyni prowadziła akta osobowe dla S. S.. W aktach osobowych S. S. nie ma wymaganych wstępnych szkoleń BHP, wstępnych badań lekarskich wykonanych przez lekarza medycyny pracy.

Dowód : akta osobowe S. S.

S. S. przychodziła do sklepu należącego do wnioskodawczyni przy ul. (...) we W. gdzie sprzedawała towary jako sprzedawczyni. W tym sklepie sprzedawała również sama wnioskodawczyni, a także córka wnioskodawczyni N. H. do czasu, gdy urodziła dziecko.

W tamtym okresie wnioskodawczyni prowadziła jednocześnie dwa sklepy.

S. S. przeważnie pracowała w jednym ze sklepów na drugiej zmianie. Pracowała sama. Czasami zdarzało się tak, że N. H. przychodziła do sklepu, gdzie pracowała S. S. wieczorem, aby pomóc jej zamknąć sklep.

Nie było grafiku pracy dla poszczególnych osób.

Wnioskodawczyni wypłacała S. S. wynagrodzenie w formie gotówki.

Dowód : przesłuchanie świadka N. H. k. 110 (płyta CD)

Zeznania wnioskodawczyni k. 78 (płyta CD)

Decyzją z dnia 20 czerwca 2014 r. (nr (...) - (...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. stwierdził, iż S. S. jako pracownik płatnika składek Firma Handlowa (...) nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 2 września 2013 r. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż w wyniku analizy konta ubezpieczeniowego S. S. stwierdzono, że w/w została zgłoszona do ubezpieczeń od dnia 2 września 2013 r. jako pracownik przez M. P. (2). Formularz zgłoszeniowy został złożony w dniu 27 listopada 2013 r. S. S. była niezdolna do pracy od 14.10.2013 r. do 27.10.2013 r. i od 30.10.2013 r. do 29.01.2014 r., od dnia 30.01.2014 r. pobierała zasiłek macierzyński. Oddział ZUS we W. przeprowadził kontrolę płatnika składek, w wyniku której ustalono m.in., iż w dokumentacji pracowniczej brak jest zaświadczenia lekarskiego o zdolności do pracy, zaświadczenia o szkoleniu z przepisów BHP oraz aktualnych badań do celów sanitarno – epidemiologicznych. Dodatkowo stwierdzono brak dokumentów potwierdzających wypłacone wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy bądź zasiłku chorobowego za okres od 1 listopada 2013 r. do 17 listopada 2013 r. W konsekwencji organ rentowy uznał, iż nastąpiło obejście prawa przez strony umowy, gdyż w okolicznościach, w jakich doszło do podpisania umowy zamiarem i wolą stron było jedynie nadanie nazwy „umowa o pracę”, a sporządzone przez strony dokumenty miały uzasadniać tę nazwę. W ocenie organu rentowego czynności stron dotknięte są więc sankcją nieważności i nie mogą rodzić skutków prawnych na gruncie systemu ubezpieczeń społecznych.

Od opisaney decyzji S. S. wniosła odwołanie w dniu 12 grudnia 2014 r. Sprawa z odwołania toczyła się w Sądzie Okręgowym we Wrocławiu pod sygn. akt VIII U 136/15. Prawomocnym postanowieniem z dnia 6 lipca 2015 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu odrzucił odwołanie.

Dowód : Akta sprawy Sądu Okręgowego we Wrocławiu o sygn. VIII U 136/15

Akta ubezpieczeniowe strony pozwanej (w załączeniu do akt sprawy o sygn. sygn. VIII U 136/15)

Decyzją z dnia 4 lipca 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. odmówił S. S. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 18 listopada 2013 r. do 29 stycznia 2014 r. oraz do zasiłku macierzyńskiego za okres od 30 stycznia 2014 r. do 28 stycznia 2015 r.

Opisana decyzja została zaskarżona przez S. S.. Sprawa z odwołania toczyła się przed Sądem Rejonowym dla Wrocławia – Śródmieścia X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych pod sygn. akt X U 548/14.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 6 października 2015 r. w sprawie o sygn. akt X U 548/14 Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieścia X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Dowód : Akta sprawy tut. Sądu o sygn. X U 548/14

Decyzją z dnia 15 lipca 2014 r. (znak (...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. wezwał wnioskodawczynię, M. P. (1), do zwrotu nienależnego zasiłku chorobowego za okres od 18.11.2013 r. do 29.01.2014 r. oraz zasiłku macierzyńskiego za okres od 30.01.2014 r. do 30.06.2014 r. wypłaconych S. S. w kwocie 9 302,48 zł wraz z należnymi

odsetkami w wysokości 357,71 zł – łącznie 9 660,19 zł. Organ rentowy nie wydał decyzji zobowiązującej S. S. do zwrotu zasiłku chorobowego oraz zasiłku macierzyńskiego za sporny okres.

Dowód : Pismo ZUS O/ we W. z dn. 29.02.2016 r. (k. 49, 50)

Akta ubezpieczeniowe strony pozwanej (w załączeniu do akt sprawy)

Wnioskodawczyni otrzymała decyzję z dnia 15 lipca 2014 r. w dniu 16 lipca 2014 r.

- bezsporne, oświadczenie pełnomocnika wnioskodawczyni w odwołaniu

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Odwołanie podlegało uwzględnieniu.

Ustaleniu stanu faktycznego w niniejszej sprawie Sąd dokonał na podstawie dowodów z dokumentów, których wiarygodność i autentyczność nie budziła wątpliwości Sądu ani stron, a także na dowodzie z przesłuchania świadka N. H. i wnioskodawczyni. Sąd oparł się na tej części wyjaśnień wnioskodawczyni, która znajdowała oparcie w pozostałym materiale dowodowym, zgromadzonym w sprawie. Sąd pominął dowód z przesłuchania ubezpieczonej S. S. wobec jej nieusprawiedliwionej nieobecności na rozprawach pomimo prawidłowego wezwania pod rygorem pominięcia dowodu z przesłuchania.

Kwestią sporną w niniejszej sprawie było ustalenie, czy w przedmiotowej sytuacji zaszyły przesłanki do zastosowania art. 84 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2015.121) i zobowiązania wnioskodawczyni do zwrotu nienależnie pobranego przez S. S. świadczenia za łączny okres od dnia 18 listopada 2013 r. do dnia 30 czerwca 2014 r.

Stosownie do art. 84 ust. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jeżeli pobranie nienależnych świadczeń zostało spowodowane przekazaniem przez płatnika składek lub inny podmiot nieprawdziwych danych mających wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość, obowiązek zwrotu tych świadczeń wraz z odsetkami, o których mowa w ust. 1, obciąża odpowiednio płatnika składek lub inny podmiot.

Do opisanej odpowiedzialności płatnika odniósł się Sąd Najwyższy w wyroku z 10.06.2008 r., (I UK 376/07, OSNP 2009 Nr 21-22, poz. 295), w którym m. in. wskazał, że obowiązek zwrotu wypłaconych nienależnie świadczeń z ubezpieczenia społecznego obciąża płatnika składek w myśl art. 84 ust. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych tylko wówczas, gdy ich pobranie spowodowane było przekazaniem przez niego nieprawdziwych danych mających wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość, a jednocześnie brak jest podstaw do żądania takiego zwrotu od osoby, której faktycznie świadczenie to wypłacono, bowiem nie można uznać, że pobrała je nienależnie w rozumieniu art. 84 ust. 2 ustawy systemowej.

Podobne stanowisko zajęto też w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17.01.2012 r., I UK 194/11, niepubl., w którym Sąd Najwyższy uznał, że obowiązek zwrotu wypłaconych nienależnie świadczeń z ubezpieczeń społecznych obciąża płatnika składek tylko wówczas, gdy brak jest podstaw do żądania takiego zwrotu bezpośrednio od osoby, której to świadczenie wypłacono, ponieważ nie można uznać, że pobrała je nienależnie w rozumieniu art. 84 ust. 2 ustawy.

W wyroku z dnia 6 sierpnia 2013 r. (II UK 11/13 OSNP 2014/5/72) Sąd Najwyższy wskazał, że płatnik składek nie jest zobowiązany do zwrotu świadczeń nienależnie pobranych przez inne osoby wówczas, gdy obowiązujące przepisy umożliwiają dochodzenie zwrotu od osoby, której świadczenie faktycznie wypłacono (art. 84 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) Jeżeli strony umowy o pracę nie zamierzają wywołać skutku prawnego w postaci nawiązania stosunku pracy, a ich oświadczenia uzewnętrznione umową o pracę zmierzają wyłącznie do wywołania skutku w sferze ubezpieczenia społecznego, to taka umowa jako pozorna jest nieważna (art. 83 § 1 k.c.). Okoliczność, że zgłoszenia danej osoby do ubezpieczeń społecznych dokonuje rzekomy pracodawca, nie oznacza, że rzekomy pracownik, wnioskując o

świadczenia z ubezpieczeń społecznych, z powołaniem się na objęcie go takimi ubezpieczeniami w związku z zawarciem umowy o pracę, nie wprowadza świadomie w błąd organu rentowego w rozumieniu art. 84 ust. 2 pkt 2 u.s.u.s. W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazał, że: „.... podmiot, do którego jest adresowany, tj. płatnik składek nie może być bowiem zobowiązany do zwrotu kwot świadczeń pobranych nienależnie przez inne osoby w sytuacji, gdy obowiązujące przepisy umożliwiają dochodzenie zwrotu od osoby, której świadczenia faktycznie wypłacono. Celem regulacji wynikającej z art. 84 ust. 6 ustawy systemowej jest umożliwienie organowi rentowemu odzyskania świadczeń, które bez jego winy zostały wypłacone, bądź zawyżone, a nie ma przy tym podstaw, aby uznać, że pobierająca je osoba zobowiązana byłaby do ich zwrotu w myśl zasad wynikających z art. 84 ust. 1 i 2 ustawy systemowej. Organ rentowy ma w takiej sytuacji podstawy do żądania zwrotu nadpłaconych kwot od odpowiedzialnego za zaistnienie takiej sytuacji płatnika, bowiem od niego pochodzące nieprawdziwe informacje doprowadziły do wypłacenia nienależnych świadczeń”

Jak wynika zatem z utrwalonej już linii orzeczniczej Sądu Najwyższego, zasadą wynikającą z art. 84 ust. 1 jest więc obowiązek zwrotu nienależnie pobranego świadczenia przez osobę, która je pobrała. W związku z powyższym płatnik składek nie jest zobowiązany do zwrotu świadczeń nienależnie pobranych przez inne osoby, wówczas gdy obowiązujące przepisy umożliwiają dochodzenie zwrotu od osoby, której świadczenie faktycznie wypłacono (art. 84 ust. 6).

Sąd w pełni podziela zaprezentowane wyżej stanowisko Sądu Najwyższego.

Przyjmując zatem nawet, że dokonując zgłoszenia S. S. do ubezpieczeń społecznych, a następnie potwierdzając, iż S. S. jest ubezpieczona jako pracownik, wnioskodawczyni dopuściła się przekazania nieprawdziwych danych, które miały wpływ na prawo do świadczeń S. S. i w ten sposób wypełniła dyspozycję art. 84 ust. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, to, zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą Sądu Najwyższego, od ubezpieczonej S. S., jako osoby pobierającej nienależne świadczenie, strona pozwana winna była zwrócić się o zwrot nienależnie pobranego świadczenia, a nie od wnioskodawczyni. Strona pozwana natomiast nawet nie próbowała zwrócić się do S. S. o zwrot nienależnie pobranego świadczenia.

Niezależnie jednak od powyższego, Sąd w niniejszym składzie podjął wątpliwość, czy faktycznie ustalenie strony pozwanej, że zawarta umowa o pracę pomiędzy S. S. a wnioskodawczynią umowa o pracę była umową pozorną.

Żadna ze stron tj. zarówno ubezpieczona, jak i wnioskodawczyni skutecznie nie odwołały się od decyzji strony pozwanej z dnia 20 czerwca 2014 r., w której strona pozwana stwierdziła, iż S. S. jako pracownik płatnika składek Firma Handlowa (...) nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 2 września 2013 r.

Dlatego też Sąd dodatkowo ustalił w sprawie, że pomimo ostatecznej decyzji strony pozwanej, S. S. wykonywała pracę na rzecz wnioskodawczyni pracując w sklepie należącym do wnioskodawczyni. Wnioskodawczyni, jak wynika z jej zeznań i z zeznań świadka N. H., prowadziła w spornym okresie dla punkty sprzedaży. S. S. wykonywała pracę na rzecz wnioskodawczyni w sklepie, gdyż wówczas świadek N. H. nie mogła sprzedawać w sklepie z uwagi na fakt, że urodziła dziecko i musiała sprawować nad nim opiekę.

Zatem można uznać, że zebrany materiał dowody nie wykazał, aby była podstawa do żądania od S. S. zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w postaci zasiłku chorobowego i macierzyńskiego, gdyż nie została spełniona przesłanka z art. 84 ust 2 pkt 2 cytowanej ustawy.

Zgodnie bowiem z art. 84 ust 2 cytowanej ustawy, za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się:

1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczone o braku prawa do ich pobierania;

2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

W niniejszej sprawie, jak wynika z zebranego materiału dowodowego, w szczególności zeznań wnioskodawczynie i świadka N. H., S. S. wykonywała na rzecz wnioskodawczynie czynności sprzedaży w sklepie, zatem nie było ze strony żadnej ze stron podstaw do uznania, że strona pozwana zakwestionuje zawartą umowę o pracę jako pozorną.

Nie zostały zatem wykazane przesłanki z art. 84 ust 2 pkt 1 cytowanej ustawy.

Nie zostały również wykazane przesłanki z art. 84 ust 2 pkt 2 cytowanej ustawy.

Zgodnie z przyjętym w judykaturze i doktrynie poglądem, do dokonania oceny zachowań zainteresowano w świetle w/w przepisu art. 84 ust 2 pkt 2 cytowanej ustawy nie wystarczy ustalenie, że z łatwością mógł on powziąć wiadomość o następstwach prawnych podejmowanych działań, w tym przypadku, że S. S. mogła przewidzieć, że zawiera z wnioskodawczynią pozorną umowę o pracę. „Konieczne jest również dowiedzenie, że wywołanie błędu było objęte jego zamierzonym działaniem” (por. R. Babińska, Pojęcie i rodzaje błędu s. 55-56)

Skoro natomiast w niniejszym postępowaniu S. S. wykonywała czynności na rzecz wnioskodawczynie, które to czynności mogły też być wykonywane nie tylko na podstawie umowy o pracę (której istnienie zakwestionowała strona pozwana), lecz też na podstawie np. umowy zlecenia, czy innej umowy o świadczenie usług, to nie można uznać, aby obowiązek zwrotu przez S. S. nienależnie pobranych zasiłków chorobowego i macierzyńskiego był możliwy w świetle w/w art. art. 84 ust 2 cytowanej ustawy. Żadna ze stron, tj. zarówno S. S., jak i wnioskodawczynie nie zamierzały wprowadzić organu rentowego w błąd, a przynajmniej zebrany materiał dowodowy tego nie wykazał. S. S. wykonywała pracę na rzecz wnioskodawczynie w spornym okresie, a zatem nie można wskazać, aby umowa była pozorna.

Nie można uznać, że S. S. czy też wnioskodawczynie miały świadomość pozorności umowy, a zatem zgłaszając roszczenie o wypłatę zasiłku chorobowego oraz zasiłku macierzyńskiego, a następnie pobierając wskazane świadczenia, świadomie wprowadzały w błąd organ wypłacający świadczenia, wypełniając dyspozycję art. 84 ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Reasumując, w niniejszej sprawie, mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, w ocenie Sądu zatem nie można uznać, aby zawarta umowa o pracę była umową dla pozorów. Ale nawet uznanie pozornego charakteru zawartych przez wnioskodawczynię z S. S. umów i uznanie, że przekazane przez wnioskodawczynię do organu rentowego dane dotyczące S. S. jako ubezpieczonej ze stosunku pracy były nieprawdziwe i miały wpływ na przyznanie prawa do świadczeń, to organ rentowy winien był wezwać do zwrotu tych świadczeń samą ubezpieczoną, a nie wnioskodawczynię.

Podobne stanowisko zajął kilkakrotnie Sąd Okręgowy we Wrocławiu zarówno w sprawie sygn. akt IX Ua 98/15, jak i w sprawie sygn. akt IX Ua 118/15, w których to sprawach wyraźnie wskazał, iż w konsekwencji w pierwszej kolejności to od pracownika – pobierającego świadczenia z ubezpieczeń społecznych organ rentowy winien żądać zwrotu nienależnie wypłaconego świadczenia.

Z powyższych przyczyn zaskarżona decyzja ZUS podlegała w całości zmianie na podstawie art. 47714 §2 k.p.c., a o czym Sąd orzekł w pkt. I sentencji wyroku.

W pkt II wyroku, Sąd zasądził na rzecz pełnomocnika wnioskodawczynie koszty zastępstwa procesowego zgodnie z § 98 § 1 k.p.c., który stanowi, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

W niniejszej sprawie kosztami poniesionymi przez wnioskodawczynię były koszty wynagrodzenia pełnomocnika ją reprezentującego, które zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie

opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 461) w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. poz. 1804) mówiącym, że do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe do czasu zakończenia postępowania w danej instancji stanowiły kwotę 60 zł.

W pkt. III sentencji wyroku Sąd zaliczył koszty sądowe na rachunek Skarbu Państwa, gdyż strony postępowania zwolnione były od obowiązku ich poniesienia, z mocy art. 94 i art. 96 ust.1 pkt. 4 ustawy z dnia 28.07.2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398).